

न्यषीदत् स रथोपस्थे शोणितेन परिसृतः । ततः पुनरेमेयात्मा नाराचान्दश पञ्च च ।
भूरिश्रवसि संक्रुद्धः प्राहिणोद्धरतर्षभ । ते वर्म भित्त्वा तस्याशु प्राविशन् धरणीतलं ।
विविंशतेश्च द्रौणेश्च यन्तारौ समताडयत् । तौ पेतद्वरथोपस्थे रश्मीनुत्सृज्य वाजिनां ।
सिन्धुराज्ञोऽर्द्धचन्द्रेण वराहं स्वर्णभूषितं । उन्मथामहाराज द्वितीयेनाच्छिनद्धनुः ।
चतुर्भिरथ नाराचैरावन्त्यस्य महात्मनः । जघान चतुरो वाहान् क्रोधसरत्तलोचनः ।
पूर्णयतविस्मयेन पीतेन निशितेन च । निर्विभेद महाराज राजपुत्रं दृढदलं ।
स गाढविद्धो व्यथितो रथोपस्थउपाविशत् । भृशं क्रोधेन चाविष्टो रथस्थो राक्षसाधिपः ।
चिक्षेप निशितांस्तीक्ष्णान् शरानाशीविषोपमान् । विभिदुस्ते महाराज शल्यं युद्धविशारदं ।
इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि भीष्मवधपर्वणि हैडिम्बयुद्धे चिनवतोऽध्यायः ॥ ६३ ॥
॥ सञ्जय उवाच ॥ विमुखोक्त्य तान् सर्वास्तावकान् युधि राक्षसः । जिघांसुर्भरतश्रेष्ठ दुर्योधनमुपाद्रवत् ।
तमापतन्तं सम्प्रेक्ष्य राजानं प्रति वेगितं । अभ्यधावन् जिघांसन्तस्तावका युद्धदुर्मदाः ।
तालमात्राणि चापानि विकर्षन्तो महारथाः । तमेकमभ्यधावन्तो नदन्तः सिंहसद्वत् ।
अथैनं शरवर्षेण समन्तात् पर्यवारयन् । पर्वतं वारिधाराभिः शरदीव बलाहकाः ।
स गाढविद्धो व्यथितस्तोत्रादित इव द्विपः । उत्पपात तदाकाशं समन्ताद्देनतेयवत् ।
व्यनदत् सुमहानादं जीभूत इव शारदः । दिशः खं विदिशस्यैव नादयन् भैरवस्वनः ।
राक्षसस्य ततः शब्दं श्रुत्वा राजा युधिष्ठिरः । उवाच भरतश्रेष्ठ भोमसेनमरिन्दमं ।
युध्यते राक्षसा नूनं धार्तराष्ट्रैर्महारथैः । यथाऽस्य श्रूयते शब्दो नदतो भैरवस्वनं ।
अतिभारञ्च पश्यामि तस्मिन्नाक्षसपुङ्गवे । पितामहस्य संक्रुद्धः पाञ्चालान् हन्तुमद्यतः ।
तेषाञ्च रक्षणार्थाय युध्यते फाल्गुनः परैः । एतच्छ्रुत्वा महाबाहो कार्यद्वयमुपस्थितं ।
गच्छ रक्षस्य हैडिम्बं संशयं परमं गतं । भ्रातुर्वचनमाज्ञाय त्वरमाणो वृकोदरः ।
प्रययौ सिंहनादेन त्रासयन् सर्वपार्थिवान् । वेगेन महता राजन्पर्वकाले यथोदधिः ।
तमन्वयात् सत्यधृतिः सौचित्तिर्युद्धदुर्मदः । श्रेणिमान्चसुदानश्च पुत्रः काश्यस्य वाविभुः ।
अभिमन्युमुखाश्चैव द्रौपदेया महारथाः । क्षत्रदेवश्च विक्रान्तः क्षत्रधर्मा तथैव च ।
अनूपाधिपतिश्चैव नीलः स्वबलमास्थितः । महता शरवर्षेण हैडिम्बं पर्यवारयन् ।
कुञ्जरैश्च महामत्तैः षट्सहस्रैः प्रहारिभिः । अभ्यरक्षन्त संहिता राक्षसेन्द्रं घटोत्कचं ।
सिंहनादेन महता नेमिघोषेण चैव ह । उरुशब्दनिपातैश्च कम्पयन्तो वसुन्धरां ।
तेषामापततां श्रुत्वा शब्दन्तं तावकं बलं । भोमसेनभयोद्दिग्गं विवर्णवदनं तथा ।
परिवृत्तं महाराज परित्यज्य घटोत्कचं । ततः प्रवृत्ते युद्धं तत्र तेषां महात्मनां ।
तावकानां परेषाञ्च सङ्ग्रामे ह्यनिवर्तिनां । नानारूपाणि शस्त्राणि विस्मजन्तो महारथाः ।
अन्याऽन्यमभिधावन्तः सम्प्रहारं प्रचक्रिरे । व्यतिषिक्तं महारौद्रं युद्धं भीरुभयावहं ।

४१२५

४१४०

४१४५

४१५०

४१५५